

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

Өвөрхангай аймгийн Хархорин сум дахь Сум дундын шүүхийн тамгын газрын 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

Аудитын код: **ӨВА-2022/69/НА-СТА-ТШЗ**

Цахим хуудас: www.audit.mn

Өвөрхангай аймаг,
Арвайхээр сум

2022 он

Тэргүүлэх аудитор: О.Батжаргал

Утас: 70323253 Цахим хаяг: Batjargalo@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Д.Гансүх

Утас: 70323833 Цахим хаяг: gansukh.audit@gmail.com

Ахлах аудитор: Б.Эрдэнэцэцэг

Утас: 70323108 Цахим хаяг: Erdenetsetsegb@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
АОУС	Аудитын Олон Улсын Стандарт

Агуулга

1.Аудитын гэрчилгээ	3
2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан	5
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	5
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан.....	5
2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан	6
2.4 Аудит хийсэн өмчийн өөрчлөлтийн тайлан.....	8
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	8
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	9
3.Аудитын тайлан.....	9
3.1 Ерөнхий зүйл	9
3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт.....	9
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал.....	10
Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.....	10
3.4 Материаллаг байдал	10
3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга.....	10
3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв.....	11
3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг.....	11
3.8 Аудитын гол асуудал.....	11
3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал.....	11
3.9.1 Шилэн дансны тухай хүүлийн хэрэгжилт	11
3.10 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	12
3.11 Аудитын үр өгөөжийн тооцоолол.....	12
4. Аудитын илрүүлэлт	12
4.1 Залруулсан алдаа.....	12
4.2 Зөвлөмж.....	12
5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт.....	13

1.Аудитын гэрчилгээ

ӨВӨРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

62173 Арвайхээр, Өвөрхангай аймаг,
Утас/Факс: (976) 7032 3253,
E-mail: uvurkhangai@audit.gov.mn

_____ № _____
танай _____-ны № _____-т

Аудитын гэрчилгээ

ӨВӨРХАНГАЙ АЙМГИЙН
ХАРХОРИН СУМ ДАХЬ СУМ
ДУНДЫН ШҮҮХИЙН ТАМГЫН
ГАЗРЫН ДАРГА О.ХИШИГСҮРЭН
ТАНАА

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1 -д заасны дагуу Өвөрхангай аймгийн Хархорин сум дахь Сум дундын шүүхийн тамгын газрын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд санхүүгийн тайлангийн аудит хийв.

Зөрчилгүй санал дүгнэлт

Өвөрхангай аймгийн Хархорин сум дахь Сум дундын шүүхийн тамгын газрын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээ болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг материаллаг зүйлсийн хувьд Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, УСНББОУС-д нийцүүлж, Сангийн сайдын баталсан бодлого, журам, зааврын дагуу үнэн, бодитой, шударга илэрхийлсэн тул зөрчилгүй санал дүгнэлт гаргаж байна.

Санал дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагуудын нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчим, стандарт болон Аудитын олон улсын стандартад нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Санхүүгийн тайлангийн аудитын журам, зааврын дагуу гүйцэтгэсэн. Эдгээр нь санхүүгийн тайлан материаллаг буруу илэрхийллээс ангид эсэх талаар үндэслэлтэй баталгаа олж авах зорилгоор аудитыг төлөвлөж, гүйцэтгэхийг шаарддаг.

Аудитаар Өвөрхангай аймгийн Хархорин сум дахь Сум дундын шүүхийн тамгын газрын 2021 оны жилийн эцсийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайлан дахь үлдэгдэл, ажил гүйлгээний дүн хэмжээ болон илчлэл тодруулга, тус байгууллагад мөрдөж байгаа нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, бүртгэл хөтлөлт, программ хангамж, дотоод хяналтын систем болон удирдлагын хийсэн томоохон тооцооллыг шалгаж, аудитын санал дүгнэлтийг дэмжих нотлох зүйлсийг хангалттай цуглуулсан.

Бидний хийсэн аудит тус санхүүгийн тайлан, тодруулгад санал дүгнэлт өгөх хангалттай, зохистой үндэслэлийг бүрдүүлсэн бөгөөд аудитын дүнд үндэслэсэн санал, зөвлөмжийг аудитын тайланд тусгасан болно.

Үүрэг, хариуцлага

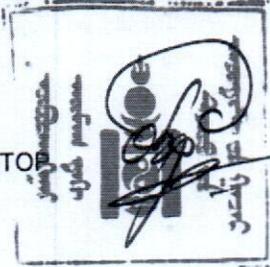
01503005

D:\Auditin gazar\baiguullagin dotood barimt\A4

Төсвийн захирагч нь Төсвийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.1–д заасны дагуу тайлант хугацааны санхүүгийн тайлан, тодруулгыг Нягтлан бодох бүртгэлийн болон Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, түүнтэй нийцүүлэн Сангийн сайдын баталсан журам, зааврын дагуу бэлтгэж, тайлагнах үүрэгтэй.

Аудитын дээд байгууллагуудын нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зарчим, стандарт болон Аудитын олон улсын стандартын дагуу аудит хийж, жилийн эцсийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн тайланд санал дүгнэлт өгөх нь төрийн аудитын байгууллага үүрэг юм.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

О.БАТЖАРГАЛ

D:\Audiitiin gazar\baiguullagiin dotood barimt\A4

2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

ДАНС	Үзүүлэлт	Үлдэгдэл	Гүйцэтгэл
1	ЭРГЭЛГИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	16,838,855.00	26,374,885.00
31	МӨНГӨ БА ТҮҮНТЭЙ АДИЛГАХ ХӨРӨНГӨ	(0.00)	0.00
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	(0.00)	0.00
3121	Төгрөг	(0.00)	0.00
31211	Төрийн сангийн харилцах	(0.00)	0.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	16,838,855.00	26,374,885.00
354	Хангамжийн материал	16,838,855.00	26,374,885.00
35410	Бичиг хэргийн материал	3,646,550.00	4,324,560.00
35420	Аж ахуйн материал	10,184,305.00	13,321,325.00
35440	Түлш шатах тослох материал	3,008,000.00	8,219,000.00
35450	Барилгын засварын материал	-	510,000.00
2	ЭРГЭЛГИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	569,564,840.76	594,271,190.06
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	569,564,840.76	594,271,190.06
392	Биет хөрөнгө	549,976,090.77	574,862,440.07
39201	Барилга, байгууламж	435,909,522.95	435,909,522.95
39202	Хуримлагдсан элэгдэл	(14,891,923.44)	(22,337,885.16)
39203	Авто тээврийн хэрэгсэл	45,600,000.00	107,600,000.00
39204	Хуримлагдсан элэгдэл	-	(17,783,333.39)
39205	Машин, тоног төхөөрөмж	90,856,434.40	105,585,749.40
39206	Хуримлагдсан элэгдэл	(33,759,110.19)	(57,469,803.65)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	45,468,683.99	50,452,298.99
39208	Хуримлагдсан элэгдэл	(27,980,185.10)	(35,471,855.83)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	10,430,341.58	10,430,341.58
39215	Хуримлагдсан элэгдэл	(1,718,173.42)	(2,308,926.82)
39217	Номын фонд	60,500.00	256,332.00
393	Биет бус хөрөнгө	19,588,749.99	19,408,749.99
39301	Програм хангамж	720,000.00	720,000.00
39302	Хасагдуулга	(31,250.01)	(211,250.01)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	18,900,000.00	18,900,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	586,403,695.76	620,646,075.06
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨРИЙН ДҮН	0.00	98,510.42
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	0.00	98,510.42
413	Өглөг	0.00	98,510.42
41310	Ажиллагчидтай холбогдсон өглөг	0.00	98,510.42
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	586,403,695.76	620,547,564.64
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	586,403,695.76	620,547,564.64
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /ЗГ Сан/ орон нутгийн сан	679,845,393.20	679,845,393.20
51101	Өмч: -Төрийн өмч	679,845,393.20	679,845,393.20
512	Хуримлагдсан үр дүн	(95,527,732.44)	(61,383,863.56)
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	(95,527,732.44)	(95,527,732.44)
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-	34,143,868.88
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	2,086,035.00	2,086,035.00
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	586,403,695.76	620,646,075.06

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

ДАНС	ҮЗҮҮЛЭЛТ	ГҮЙЦЭТГЭЛ	ГҮЙЦЭТГЭЛ
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (1)	635,639,545.64	590,530,990.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	90,097,745.64	73,919,190.00
120	Нийлэг татварын бус орлого	90,097,745.64	73,919,190.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого -Үндсэн хөрөнгө	12,957,777.00	73,280,462.00
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого -Бараа материал	478,960.00	638,728.00
120009	Бусад орлого	76,661,008.64	-
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	545,541,800.00	516,611,800.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвоос	545,541,800.00	512,356,800.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	545,541,800.00	512,356,800.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	-	4,255,000.00
131103	ЗГНХ, Засаг даргын нөөц хөрөнгө түүнтэй адилгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгө	-	4,255,000.00

**Өвөрхангай аймгийн Хархорин сум дахь Сум дундын шүүхийн тамгын газрын
2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит**

2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН (II)	572,602,779.73	556,387,121.12
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	572,602,779.73	556,387,121.12
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	537,788,451.28	551,056,117.69
2101	Цалин, хөлс болон нэмэгдэл урамшил	381,016,631.00	383,928,784.03
210101	Цалин	302,372,531.00	299,194,066.02
210102	Нэмэгдэл цалин	51,629,600.00	52,046,239.06
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	16,480,800.00	15,043,804.35
210104	Урамшуулал	10,533,700.00	17,644,674.60
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	48,282,040.55	49,714,085.66
210201	Тэтгэврийн даатгалын шимтгэл	32,652,140.55	34,454,061.27
210202	Тэтгэмжийн даатгалын шимтгэл	3,907,500.00	3,841,595.22
210203	ҮОМШ өвчний даатгалын шимтгэл	3,126,000.00	3,073,296.10
210204	Ажилгүйдлийн даатгалын шимтгэл	781,500.00	757,152.36
210205	Эрүүл мэндийн даатгалын хураамж	7,814,900.00	7,587,980.71
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	16,984,600.00	12,711,582.54
210301	Гэрэл цахилгааны зардал	5,375,500.00	6,596,392.54
210302	Түлш, халаалтын зардал	9,879,900.00	4,771,100.00
210303	Цэвэр, бохир усны зардал	1,729,200.00	1,344,090.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	42,693,960.00	30,666,452.76
210401	Бичиг хэргийн материал	15,299,660.00	7,567,050.00
210402	Тээвэр, шатахууны зардал	8,338,000.00	7,663,000.00
210403	Шуудан холбоо интернетийн төлбөр	10,286,300.00	7,714,094.76
210405	Хог хаягдал устгах, цэвэрлэх	1,020,000.00	1,656,040.00
210406	Бага үнэ түргэн элэгдэл зүйлс	7,750,000.00	6,066,268.00
2105	Нормативт зардал	500,000.00	450,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	500,000.00	450,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	11,000,000.00	12,672,580.00
210601	Багаж хэрэгсэл	3,000,000.00	2,692,600.00
210604	Урсгал засвар	8,000,000.00	9,979,980.00
2107	Томилолт, зочны зардал	5,693,500.00	1,672,500.00
210702	Дотоод томилолтын зардал	5,693,500.00	1,672,500.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр хураамж	5,702,400.00	2,037,720.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	3,732,800.00	479,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт зэрэглэл тогтоох зардал	432,500.00	-
210803	Даатгалын үйлчилгээний төлбөр	1,222,000.00	1,222,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	128,800.00	128,800.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	150,800.00	150,800.00
210807	Газрын төлбөр	35,500.00	57,120.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	25,915,319.73	57,202,412.70
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хөрогдол	25,915,319.73	57,202,412.70
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	34,814,328.45	5,331,003.43
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	21,338,000.00	1,000,000.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	18,838,000.00	-
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж шагнал урамшуулал	2,500,000.00	1,000,000.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	13,476,328.45	4,331,003.43
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	13,476,328.45	4,331,003.43
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт	-	-
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	-	-
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III=I-II)	63,036,765.91	34,143,868.88
5	НИЙТ ҮР ДҮН (VII=III+VI)	63,036,765.91	34,143,868.88

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

ДАНС	ҮЗҮҮЛЭЛТ	ГҮЙЦЭТГЭЛ	ГҮЙЦЭТГЭЛ
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	545,541,800.00	516,611,800.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	545,541,800.00	516,611,800.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	545,541,800.00	512,356,800.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	545,541,800.00	512,356,800.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	-	4,255,000.00
131103	ЗГНХ, ЗДНХөрөнгө түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөнөөс	-	4,255,000.00

**Өвөрхангай аймгийн Хархорин сум дахь Сум дундын шүүхийн тамгын газрын
2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит**

2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (II)	545,541,800.00	507,983,500.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	545,541,800.00	507,983,500.00
210	БАРАА АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	510,727,471.55	502,652,496.57
2101	Цалин, хөлс болон нэмэгдэл урамшил	381,016,631.00	383,928,784.03
210101	Үндсэн цалин	302,372,531.00	299,194,066.02
210102	Нэмэгдэл	51,629,600.00	52,046,239.06
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	16,480,800.00	15,043,804.35
210104	Үр дүнгийн урамшуулал	10,533,700.00	17,644,674.60
2102	Ажил олгочоос нийгтийн даатгалд төлөх шимтгэл	48,282,040.55	49,615,575.24
210201	Тэтгэврийн даатгалын шимтгэл	32,652,140.55	34,355,550.85
210202	Тэтгэмжийн даатгалын шимтгэл	3,907,500.00	3,841,595.22
210203	ҮОМШ өвчний даатгалын шимтгэл	3,126,000.00	3,073,296.10
210204	Ажилгүйдлийн даатгалын шимтгэл	781,500.00	757,152.36
210205	Эрүүл мэндийн даатгалын хураамж	7,814,900.00	7,587,980.71
2103	Байр ашиглалтай холбоотой тогтмол зардал	15,774,600.00	15,351,582.54
210301	Гэрэл цахилгааны зардал	5,375,500.00	6,596,392.54
210302	Түлш, халаалтын зардал	8,669,900.00	7,411,100.00
210303	Цэвэр, бохир усны зардал	1,729,200.00	1,344,090.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	42,758,300.00	32,288,194.76
210401	Бичиг хэрэг	13,106,500.00	7,947,460.00
210402	Тээвэр, шатахуун	11,249,000.00	10,068,000.00
210403	Шуудан, холбоо, ингэрнэтийн төлбөр	10,286,300.00	7,714,094.76
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	1,020,000.00	1,656,040.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	7,096,500.00	4,902,600.00
2105	Нормативт зардал	500,000.00	450,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	500,000.00	450,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	11,000,000.00	17,308,140.00
210601	Багаж техник хэрэгсэл	3,000,000.00	5,670,700.00
210604	Урсгал засвар	8,000,000.00	11,637,440.00
2107	Томилолт, зочны зардал	5,693,500.00	1,672,500.00
210702	Дотоод албан томилолт	5,693,500.00	1,672,500.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	5,702,400.00	2,037,720.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил, үйлчилгээний төлбөр хураамж	3,732,800.00	479,000.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	432,500.00	-
210803	Даатгалын үйлчилгээ	1,222,000.00	1,222,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	128,800.00	128,800.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	150,800.00	150,800.00
210807	Газрын төлбөр	35,500.00	57,120.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	34,814,328.45	5,331,003.43
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	21,338,000.00	1,000,000.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	18,838,000.00	-
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж шагнал урамшуулал	2,500,000.00	1,000,000.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	13,476,328.45	4,331,003.43
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	13,476,328.45	4,331,003.43
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	-	8,628,300.00
	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	-	-
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	-	8,628,300.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	-	8,628,300.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	-	8,628,300.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	-	8,628,300.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-	(8,628,300.00)
	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	-	-
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	-	0.00
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	(0.00)	(0.00)
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	(0.00)	0.00

**Өвөрхангай аймгийн Хархорин сум дахь Сум дундын шүүхийн тамгын газрын
2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит**

2.4 Аудит хийсэн өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

КОД	ҮЗҮҮЛЭЛТ	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан үр дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C01	2020 оны 1-р сарын 1-ээрх үлдэгдэл	679845393.20	2086035.00	-158564498.35	523366929.85
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0.00	0.00	0.00	0.00
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	679845393.20	2086035.00	-158564498.35	523366929.85
C04	Дахин үнэлгээний нэмэгдэл, хэрэгжсэн дүн	0.00	0.00	0.00	0.00
C05	Хөрөнгө оруулалтын дахин үнэлгээний гарз	0.00	0.00	0.00	0.00
C06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз гарз	0.00	0.00	0.00	0.00
C07	Тайлант үеийн үр дүн /Цэвэр ашиг алдагдал/	0.00	0.00	63036765.91	63036765.91
C08	2020 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	679845393.20	2086035.00	-95527732.44	586403695.76
D01	2020 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	679845393.20	2086035.00	-95527732.44	586403695.76
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0.00	0.00	0.00	0.00
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	679845393.20	2086035.00	-95527732.44	586403695.76
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	0.00	0.00	0.00	0.00
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	0.00	0.00	0.00	0.00
D06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз гарз	0.00	0.00	0.00	0.00
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	0.00	0.00	0.00	0.00
D08	Тайлант үеийн үр дүн /Цэвэр ашиг алдагдал/	0.00	0.00	34143868.88	34143868.88
D09	2021 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	679845393.20	2086035.00	-61383863.56	620547564.64

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

ДАНС	ҮЗҮҮЛЭЛТ	ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	ГҮЙЦЭТГЭЛ	Дүн	Хувь
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	(0.00)	0.00	-
2	I. НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	512,356,800.00	508,025,796.57	4,331,003.43	99.15
21	УРСГАЛ ЗАРДЛЫН ДҮН	512,356,800.00	508,025,796.57	4,331,003.43	99.15
210	Бариа, үйтчилгээний зардал	511,356,800.00	507,025,796.57	4,331,003.43	99.15
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшилт	384,024,200.00	383,928,784.03	95,415.97	99.98
210101	Үндсэн цалин	305,380,100.00	299,194,066.02	6,186,033.98	97.97
210102	Нэмэгдэл	51,629,600.00	52,046,239.06	(416,639.06)	100.81
210103	Унаа, болон бусад нөхөн олговор	16,480,800.00	15,043,804.35	1,436,995.65	91.28
210104	Урамшуулал	10,533,700.00	17,644,674.60	(7,110,974.60)	167.51
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шалтгал	50,750,800.00	49,615,575.24	1,135,224.76	97.76
210201	Тэтгэврийн даатгал	36,120,900.00	34,355,550.85	1,765,349.15	95.11
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,707,500.00	3,841,595.22	(134,095.22)	103.62
210203	ҮОМШӨ нийт даатгал	3,126,000.00	3,073,296.10	52,703.90	98.31
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	781,500.00	757,152.36	24,347.64	96.88
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	7,014,900.00	7,587,980.71	(573,080.71)	108.17
2103	Байр ашиг, латтай холбоотой тогтмол зардал	15,374,600.00	15,351,582.54	23,017.46	99.85
210301	Гэрэл цахилгаан	7,375,500.00	6,596,392.54	779,107.46	89.44
210302	Түлш, халаат	6,669,900.00	7,411,100.00	(741,200.00)	111.11
210303	Цэвэр, бохир ус	1,329,200.00	1,344,090.00	(14,890.00)	101.12
2104	Хангамж, бариа материалын зардал	32,288,300.00	32,288,194.76	105.24	100.00
210401	Бичиг хэрэг	5,014,000.00	7,947,460.00	(2,933,460.00)	158.51
210402	Тээвэр (шагахуй)	10,068,000.00	10,068,000.00	-	100.00
210403	Шуудан холбоо, интернэтийн төлбөр	11,286,300.00	7,714,094.76	3,572,205.24	68.35
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн усгал, ариутгал	1,020,000.00	1,656,040.00	(636,040.00)	162.36
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, аж ахуйн эд зүйлс	4,900,000.00	4,902,600.00	(2,600.00)	100.05
2105	Нормативт зардал	500,000.00	450,000.00	50,000.00	90.00
210503	Нормын хувьцаа зөвлөн эдлэл	500,000.00	450,000.00	50,000.00	90.00
2106	Эд хогшил худалдан авах	21,700,000.00	21,681,440.00	18,560.00	99.91
210601	Бягаж, техник хэрэгсэл	11,500,000.00	11,493,000.00	7,000.00	99.94
210604	Урсгал засвар	10,200,000.00	10,188,440.00	11,560.00	99.89
2107	Томилголт, зочны зардал	2,393,500.00	1,672,500.00	721,000.00	69.88
210702	Дотоод албан томилолт	2,393,500.00	1,672,500.00	721,000.00	69.88
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйтчилгээний төлбөр	4,325,400.00	2,037,720.00	2,287,680.00	47.11
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйтчилгээний төлбөр, хураамж	2,332,800.00	479,000.00	1,853,800.00	20.53
210802	Аудит, багал аажуулалт зэрэгтэл тогтоох зардал	432,500.00	-	432,500.00	-
210803	Даатгалын үйтчилгээ	1,222,000.00	1,222,000.00	-	100.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	128,800.00	128,800.00	-	100.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо	150,800.00	150,800.00	-	100.00
210807	Газрын төлбөр	58,500.00	57,120.00	1,380.00	97.64
	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	1,000,000.00	1,000,000.00	0.00	100.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	1,000,000.00	1,000,000.00	-	100.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж урамшуулал	1,000,000.00	1,000,000.00	-	100.00
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	-	(0.00)	0.00	-
213303	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	-	(0.00)	0.00	-
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	512,356,800.00	508,025,796.57	4,331,003.43	99.15
1310	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	512,356,800.00	508,025,796.57	4,331,003.43	99.15
131001	Улсын төсвөөс санхүүжих	512,356,800.00	508,025,796.57	4,331,003.43	99.15
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	(0.00)	0.00	-
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	0.00	(0.00)	-

**Өвөрхангай аймгийн Хархорин сум дахь Сум дундын шүүхийн тамгын газрын
2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит**

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

ДАНС	ҮЗҮҮЛЭЛТ	Өмнөх он	Тайланг он
	Мөнгө, түүнгэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	-
2	I. НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	-	4,255,000.00
21	УРСГАЛ ЗАРДЛЫН ДҮН	-	4,255,000.00
210	Бараа, үйлчилгээний зардал	-	4,255,000.00
2106	Эд хөгшил худалдан авах	-	4,255,000.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	-	1,610,000.00
210604	Урсгал засвар	-	2,645,000.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	-	4,255,000.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	-	4,255,000.00
131103	ЗГНХ, Засаг даргын нөөц хөрөнгө түүнгэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгө	-	4,255,000.00
4	Мөнгө, түүнгэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	-
5	Мөнгө, түүнгэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	-

3.Аудитын тайлан

3.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Хархорин сум дахь Сум дундын шүүхийн тамгын газрын 2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Энэхүү тайланд үйлчлүүлэгчийн санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, дотоод хяналтын системд хийсэн үнэлгээний тойм, аудитын явцад илрүүлсэн гол зүйлс, гаргасан шийдлүүд, анхаарал хандуулахуйц асуудал, залруулаагүй материаллаг болон материаллаг бус алдаа зөрчил, тодруулга зэрэг аудитын үр дүн, аудитын дүгнэлтийн хэлбэр, түүний үндэслэлийн талаар тус тус хураангуйлан тэмдэглэв.

Аудитыг 2022.01.19-нөөс 2022.01.21-ний хооронд гүйцэтгэж, аудитын тайланг 2022.01.21-ны өдөр эцэслэн баталгаажуулж, Төсвийн захирагчид хүргүүлэхээр төлөвлөн, Өвөрхангай аймаг дахь төрийн аудитын газрын ахлах аудитор Б.Эрдэнэцэцэг хариуцаж хэрэгжүүлэв.

Тус байгууллага нь 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг Өвөрхангай аймаг дахь төрийн аудитын газарт 2022.01.17-ны өдрийн 08 дугаар бүхий албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2 Байгууллага, түүний орчин ба дотоод хяналт

Шүүхийн Тамгын газар нь шүүхийн бие даасан, шүүгчийн хараат бус байдлыг хангах, шүүгч, шүүх бүрэлдэхүүнээс хэрэг, маргааныг шийдвэрлэхэд мэдээлэл, судалгаа, санхүү, аж ахуй, техник, зохион байгуулалтын туслалцаа үзүүлэн, ажиллах нөхцөлөөр хангах үндсэн чиг үүрэгтэй.

2021 онд ШЕЗ-ийн даргын албан даалгаврыг ханган биелүүлэх, шүүн таслах ажлын чанар үр нөлөөг дээшлүүлэх, шүүхийн шүүн таслах болон бусад үйл ажиллагааг иргэдэд ил тод нээлттэй болгох, шударга ёсыг бэхжүүлэх, шүүгч, ажилтнуудынхаа ажиллах орчин нөхцөлийг сайжруулах тэргүүлэх зорилтыг дэвшүүлэн ажиллажээ.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж байгаа дотоод хяналтуудаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил

гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Хархорин сум дахь Сум дундын шүүхийн тамгын газрын 2021 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн гаргасан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, заавар, журмын дагуу үнэн зөв, шударга илэрхийлэгдсэн эсэхэд дүгнэлт өгөх нь энэхүү аудитын зорилт байв.

Төсвийн шууд захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв, бодитой бэлтгэх үүрэгтэй.

Харин тухайн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг дээрх хууль болон бодлого, журмын дагуу материаллаг алдаагүй, үнэн зөв, шударга илэрхийлсэн эсэхэд дүгнэлт өгөх нь Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг юм.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор санал дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Хархорин сум дахь Сум дундын шүүхийн тамгын газрын 2021 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн хүлээн зөвшөөрөхүйц санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал гэж үнэлсэн.

3.4 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл дунд гэж үнэлэн материаллаг байдлын түвшинг 1 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2021 оны нийт зардлын 556.4 сая төгрөгөөс 1 хувиар буюу 5.6 сая төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 80 хувиар буюу 4.5 сая төгрөгөөр тогтоосон.

Тогтоосон төлөвлөлтийн ерөнхий материаллаг байдлыг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

3.5 Санхүүгийн тайлангийн тодруулга

Хархорин сум дахь Сум дундын шүүхийн тамгын газрын 2021 оны үндсэн хөрөнгийн тодруулга тайлангаар 81.6 сая төгрөгийн хөрөнгө шинээр бүртгэлд тусгаснаас 8.6 сая төгрөгийн хөрөнгийг төсвийн хөрөнгөөр, 72.9 сая төгрөгийн хөрөнгийг шилжүүлж авчээ. Тайлант онд үндсэн хөрөнгө данснаас хасаагүй байна.

Бараа материалын тодруулга тайлангаар 49.6 сая төгрөгийн бараа материал орлого авснаас 48.9 сая төгрөгийг төсвийн хөрөнгөөр, 0.6 сая төгрөгийн материалыг үнэ төлбөргүйгээр бэлтгэж 40.1 сая төгрөгийн зарцуулалт хийжээ.

3.6 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн шууд захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Монгол Улсын 2021 оны төсвийн тухай хуулийн хүрээнд 4.3 сая төгрөг төвлөрүүлсэн байна.

Тайлант онд Төсвийн шууд захирагчийн хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаанд зориулан улсын төсвөөс 512.3 сая төгрөгийн санхүүжилт олгож, гүцэтгэлээр 508.0 сая төгрөгийг урсгал үйл ажиллагааны зардалд зарцуулжээ.

Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Нэмэлт төсвийн дансаар 4.2 сая төгрөгийн санхүүжилт авч бараа үйлчилгээний зардалд зарцуулсан байна.

3.7 Асуудлыг онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэг

Төсвийн шууд захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв, бодитой бэлтгэх үүрэгтэй.

Харин тухайн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг дээрх хууль болон бодлого, журмын дагуу материаллаг алдаагүй, үнэн зөв, шударга илэрхийлсэн эсэхэд дүгнэлт өгөх нь Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг юм.

Асуудлын онцолсон хэсэг ба бусад асуудлын хэсэгт онцлон дурдах зүйл байхгүй байна.

3.8 Аудитын гол асуудал

Аудитыг төлөвлөх үе шатанд тогтоосон эрсдэл тус бүрд хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн горим сорилын хэрэгжилт, гол үр дүнгийн талаар дор нэгтгэн тэмдэглэв.

Эрсдэлийн үнэлгээний дүнд үндэслэн аудитын 5 чиглэлээр аудитын 5 горим сорил гүйцэтгэсэн.

Материаллаг буруу тайлагналын өндөр үнэлэгдсэн эрсдэл, нөлөө бүхий эрсдэл, удирдлагын үлэмж хэмжээний шийдэл орсон асуудал, тайлант хугацаанд гарсан нөлөө бүхий ажил гүйлгээ, үйл явдлыг аудитын гол асуудлыг тодорхойлоход харгалзаж үзсэн.

3.9 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайлангийн аудитын санал дүгнэлтээс тусад нь салгах ёстой гэж заасан байна.

3.9.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Өвөрхангай аймгийн Хархорин сум дахь Сум дундын шүүхийн тамгын газар нь 2021 оны 4 дүгээр улиралд нийт 510.0 сая төгрөгийн 150 мэдээллийг Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст байршуулахаас 509.0 сая төгрөгийн 148 мэдээллийг ил тод мэдээлсэн, 1 мэдээллийн хугацаа болоогүй, 1 мэдээллийг мэдээлээгүй байна. Өмч хөрөнгийг зарцуулах

977.8 мянган төгрөгийн 3 шийдвэрийг шилэн дансны сайтад байршуулаагүй, 9 мэдээллийг хугацаа хоцроож мэдээлсэн зөрчилтэй байна. Иймд дээрх зөрчлийг арилгуулах зөвлөмж өгч ажиллалаа.

3.10 Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

Тухайн байгууллын 2020 оны санхүүгийн тайланд Шилэн дансны хуулийн хэрэгжилт, зардал хооронд шилжүүлэн зарцуулсантай холбоотой 19.9 сая төгрөгийн албан шаардлага хүргүүлсэн. Албан шаардлагын хэрэгжилтийг 2021 оны 05.28-нд №112 тоот албан бичгээр ирүүлсэн. Тайлант онд энэхүү зөрчлийг давтан гаргаагүй байна.

3.11 Аудитын үр өгөөжийн тооцоолол

Төлөвлөлтийн шатанд 5.0 сая төгрөгийн үр өгөөжийг төлөвлөсөн. Аудитаар дотоод хяналт хангалтгүй байснаас 0.3 төгрөгийн үнэ төлбөргүй ирсэн үндсэн хөрөнгийг бүртгэлд тусгаагүй алдаа илэрч аудитын явцад хөрөнгийг бүртгэлд тусгуулсан. Хөрөнгийг бүртгэлд тусгаснаар бүртгэлээр тавих хяналт сайжирч, хөрөнгийн ашиглалт, үр өгөөж нэмэгдэнэ гэж үзэж, үр өгөөж тооцож хүлээн зөвшөөрүүлээ.

4. Аудитын илрүүлэлт

Аудитаар нийт 1.3 сая төгрөгийн алдаа зөрчил илэрснээс, 0.3 сая төгрөгийн алдааг залруулж, 1.0 сая төгрөгийн зөрчилд 3 зөвлөмж өгсөн.

4.1 Залруулсан алдаа

Аудитаар дотоод хяналт хангалтгүй байснаас 0.3 сая төгрөгийн үнэ төлбөргүй ирсэн үндсэн хөрөнгийг бүртгэлд тусгаагүй алдаа илэрч аудитын явцад хөрөнгийг бүртгэлд тусгуулсан.

4.2 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Эд хариуцагчийн тайлан, анхан шатны баримтын бүрдлийг сайжруулах талаар.

1.1. Илрүүлэлт:

Эд хариуцагчийн тайланг сар бүр тогтмол гаргадаггүй, шаардах хуудасны бичилт, цохолтыг бүрэн хийгээгүй, гарын үсгийн бүрдүүлэлт хангалтгүй, нүүрс зарцуулалтыг өдөр тутамд зарцуулсан, хяналт тавьсан анхан шатны баримт хангалтгүй байсан зэрэг зөрчлүүд байна. Эдгээр нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 19.1.Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн дотоод хяналтын бодлого, удирдлага, зохион байгуулалтыг аж ахуйн нэгж, байгууллагын эрх бүхий этгээд тодорхойлно. 20.1.4.хүчин төгөлдөр бус анхан шатны баримтаар, эсхүл анхан шатны баримтаар баталгаажаагүй ажил, гүйлгээг бүртгэхгүй байх; гэсэн заалтуудыг хэрэгжүүлээгүй байна.

1.2. Эрсдэл:

Холбогдох хууль, журам, зааврыг мөрдөж ажиллаагүй байх.

1.3. Өгсөн зөвлөмж:

Зөвлөмж-1. Байгууллагын удирдлагын зүгээс хөрөнгийн зарцуулалтад тавих өдөр тутмын хяналтыг сайжруулах.

Зөвлөмж-2. Зөрчлөөр дурдагдсан анхан шатны баримтуудыг зохих шаардлагын түвшинд хангаж ажиллах, Эд хариуцагчийн тайланг сар бүр гаргуулж хянаж, хүлээж авах.

1.4. Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар:

Асуудлын бүртгэлээр танилцуулсан болно.

2. Шилэн дансны тухай хуулийг хэрэгжүүлж ажиллах талаар.

1.1. Илрүүлэлт:

Дараа оны төсвийн төслийг ил тод мэдээлээгүй, Өмч хөрөнгийг зарцуулах 977.8 мянган төгрөгийн 3 шийдвэрийг шилэн дансны сайтад байршуулаагүй, 9 мэдээллийг хугацаа хоцроож мэдээлсэн зөрчилтэй байна. Эдгээр нь Шилэн дансны тухай хуулийн 6.1.3.дараа жилийн төсвийн төслийг жил бүрийн 09 дүгээр сарын 15-ны өдрийн дотор; 6.4.8.бонд, зээл, өрийн бичиг, баталгаа, түүнтэй адилтгах санхүүгийн бусад хэрэгсэл, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн гэрээ, концесс,төсөв, өмч, хөрөнгө, мөнгө зарцуулах, өр, авлага үүсгэсэн аливаа шийдвэр; 4.1.3.тогтоосон хугацаанд, тогтмол, шуурхай мэдээлдэг байх; гэсэн заалтуудыг хэрэгжүүлээгүй байна.

1.2. Эрсдэл:

Холбогдох хууль, журам, зааврыг мөрдөж ажиллаагүй байх.

1.3. Өгсөн зөвлөмж:

Зөвлөмж-3. Шилэн дансны тухай хуулийн 4.1.3, 6.1.3, 6.4.8-д заасан заалтуудыг хэрэгжүүлж, ажлын хариуцлагыг сайжруулж ажиллах.

1.4. Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар:

Асуудлын бүртгэлээр танилцуулсан болно.

Дээрх 3 зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад **2022 оны 06 дугаар сарын 01-ний** өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт

(сая төгрөгөөр)

д/д	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт алдаа, зөрчлийн		Үүнээс							
				Залруулга		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
	Хархорин сум дахь Сум дундын шүүхийн тамгын газар	4	1.3	1	0.3					3	0.1

ӨВӨРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

Аудитын нэр: Санхүүгийн тайлангийн аудит
 Байгууллагын нэр: Хархорин сум Дахь Сум дундын шүүх
 Аудитын код: ОВА-2022/96/НА-СТА-ТШЗ

№	Ажил	Гүйцэтгэний анги, дансны үлдэгдэл, тодруулга	Алдаа, зөрчлийн товч утга	Мөнгөн дүн /сан/	Аудитын байгууллагаас гаргасан шийдэл	Шалгалдагч байгууллагын санал, тайлбар	Аудитын байгууллагаас өгсөн хариу, тайлбар	Гаргасан шийдэл	Шалгалдагч байгууллагын	
									Албан тушаал	Овог нэр
1			Эд хариуцагчийн тайланг сар бүр тогтмол гаргадаггүй, шаардах хуудасны бичигл, цохолтыг бүрэн хийгээгүй, гарын үсгийн бүрдүүлэлт хангалтгүй, нүүрс зарцуулалтыг өдөр тутамд зарцуулсан, хяналт тавьсан анхан шатны баримт хангалтгүй байсан зэрэг зөрчлүүд байна.	0	Зөвлөмж өгөх	Санал байхгүй.	Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 19.1.4-д ажлын нэгж, байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн дотоод хяналтын бодлого, удирдлага, зохион байгуулалтыг аж ахуйн нэгж, байгууллагын эрх бүхий этгээд тодорхойлно. 20.1.4 хүчин төгөлдөр бус анхан шатны баримтаар, эсхүл анхан шатны баримтаар баталгаажуулахгүй ажил, гүйцэтгэг бүртгэхгүй байх; гэсэн заалтуудыг хэрэгжүүлээгүй байна.	Зөвлөмж-1. Байгууллагын удирдлагын зүгээс хөрөнгийн зарцуулалтад тавих өдөр тутмын хяналтыг сайжруулах. Зөвлөмж-2. Зөрчлөөр дурдлагдсан анхан шатны баримтуудыг зохих шаардлагын түвшинд хангаж ажиллах. Эд хариуцагчийн тайланг сар бүр гаргуулж хянаж, хүлээж авах.	Дарга, Нягтлан бодогч	О.Хишигсүрэн, Б.Батмөнх
2			Дараа оны төсвийн төслийг ил тод мэдээлээгүй, Өмч хөрөнгийг зарцуулах 977.8 мянган төгрөгийн 3 шийдвэрийг шилэн дансны сайтад байршуулаагүй, 9 мэдээллийг хугацаа хоцроож мэдээлсэн зөрчилтэй байна.	1	Зөвлөмж өгөх	Санал байхгүй.	Шилэн дансны тухай хуулийн 6.1.3-дараа жилийн төсвийн төслийг жил бүрийн 09 дүгээр сарын 15-ны өдрийн дотор; 6.4.8-бонд, зээл, өрийн бичиг, баталгаа, түүнтэй адилтгах санхүүгийн бусад хэрэгсэл, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн гэрээ, концесс, төсөв, өмч, хөрөнгө, мөнгө зарцуулах, өр, авлага үүсгэсэн аливаа шийдвэр; 4.1.3-тогтоосон хугацаанд, тогтмол, шуурхай мэдээлдэг байх; гэсэн заалтуудыг хэрэгжүүлээгүй байна.	Зөвлөмж-1. Шилэн дансны тухай хуулийн 4.1.3, 6.1.3, 6.4.8-д заасан заалтуудыг хэрэгжүүлж, ажлын хариуцлагыг сайжруулж ажиллах.	Дарга, Нягтлан бодогч	О.Хишигсүрэн, Б.Батмөнх

Бэлтгэсэн:
 АХИЛАХ АУДИТОР
 Анхан шатанд хянасан:
 АУДИТЫН МЕНЕЖЕР
 Хоёр дахь шатанд хянасан:
 ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Б.ЭРДЭНЭЦЭЦЭГ
 Д.ЛАНСУХ
 О.БАТЖАРГАЛ

Танилцаж зөвшөөрсөн:
 ХАРХОРИН СУМ ДАХЬ СУМ ДУНДЫН ШУУХИЙН ТАМГЫН ГАЗРЫН ДАРГА
 АХИЛАХ НЯГТЛАН БОДОГЧ

О.ХИШИГСҮРЭН
 Б.БАТМӨНХ

О.ХИШИГСҮРЭН
 Б.БАТМӨНХ